

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 23.12.2002
KOM(2002) 761 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

**Om resultaterne af anvendelsen af artikel 12 i Rådets direktiv 98/56/EF af 20. juli 1998
om afsætning af prydplanteforneringsmateriale**

Artikel 12, stk. 1, sidste afsnit, i Rådets direktiv 98/56/EF af 20. juli 1998 om afsætning af prydblanteforneringsmateriale indeholder følgende bestemmelse: "Kommissionen forelægger inden den 31. december 2002 Rådet en beretning vedrørende gennemførelsen af disse ordninger sammen med passende forslag, herunder om nødvendigt forslag om at dette direktivs krav ikke mere omfatter detailsalg".

Formålet med denne beretning er at vurdere resultaterne af anvendelsen af kontrolforanstaltningerne i artikel 12, stk. 1, i rådsdirektivet og at fremlægge nogle forslag, der kan få lovgivningen til at fungere bedre.

1. INDLEDNING

Ifølge artikel 12 skal medlemslandene sikre, at leverandørerne¹ træffer alle nødvendige foranstaltninger for at garantere, at kravene i direktivet er opfyldt.

Til det formål skal medlemslandene sørge for, at formeringsmaterialet kontrolleres officielt, for at det kan fastslås, om det opfylder kravene.

Der anføres to minimumsbetingelser, som skal være opfyldt, for at denne bestemmelse er overholdt:

- der skal som et minimum foretages stikprøvekontrol
- der skal som et minimum foretages kontrol i forbindelse med salg til personer, der er erhvervsmæssigt involveret i produktion eller salg af prydblanteforneringsmateriale.

Medlemslandene kan også udtage stikprøver, for at fastslå om kravene er opfyldt.

Når de ansvarlige officielle organer udfører kontrol og overvågning, skal de have fri adgang til alle dele af leverandørernes virksomheder på alle rimelige tidspunkter.

For at Kommissionen skulle kunne forelægge Rådet en udtømmende og opdateret beretning, fik medlemslandene tilsendt et særligt spørgeskema. Spørgeskemaerne og besvareelserne af dem blev gennemgået i samarbejde med eksperter fra medlemslandene. Nedenfor følger en vurdering af, hvorvidt de to ovennævnte betingelser blev opfyldt. Som et supplement til oversigten fremlægges der yderligere oplysninger i bilaget.

¹ Leverandør (som defineret i direktivets artikel 2, nr. 2): en fysisk eller juridisk person, der erhvervsmæssigt er beskæftiget med afsætning eller import af formeringsmateriale.

2. GENERELLE OPLYSNINGER

Alle medlemslande har gennemført Rådets direktiv 98/56/EF. Alle medlemslande har oprettet eller udpeget den myndighed, der som officielt ansvarligt organ (herefter kaldet officielt organ) har ansvaret for de kvalitetskrav, der er fastsat i direktivet. Direktivets bestemmelser er blevet omsat til praksis gennem specifik national lovgivning.

Generel opbygning af det officielle ansvarlige organ

Antallet af medarbejdere (inspektører og administrativt personale omregnet til fuldtidsbeskæftigede), der arbejder for det officielle ansvarlige organ i henhold til direktiv 98/56/EF og gennemførelsesbestemmelserne hertil, betragtes som passende i forhold til værdien af prydplanteformeringsmaterialet i det pågældende medlemsland. Inspektørerne skal have det, der svarer til en højere uddannelse eller et diplom i jordbrug, gartneri-/havebrug eller en lignende naturvidenskabelig uddannelse samt relevant erfaring. Hvis der anvendes hjælpeansatte, skal de have et afgangsbrev fra en landbrugsskole eller kunne dokumentere lignende faglige kvalifikationer. I flertallet af medlemslande oplæres personalet og deltager med jævne mellemrum i generelle og fagspecifikke efter- og videreuddannelseskurser.

3. GENNEMFØRELSE AF KONTROL (ARTIKEL 12 OG 13)

Medlemslandenes officielle organer opstiller årlige arbejdsplaner for deres kontrolprogrammer, som jævnlige revideres. Sædvanligvis foretages der formelle interne eller eksterne bedømmelser af det officielle organs arbejde. I flertallet af medlemslande bruger inspektørerne en vejledning til kontrollen.

Registrerede leverandører kontrolleres regelmæssigt for at undersøge, om kravene til formeringsmaterialet overholdes (artikel 6 til 9). Inspektørerne bedømmer normalt, hvordan leverandørerne identificerer og overvåger kritiske punkter i produktionsprocessen, der påvirker materialets kvalitet (specielt sundhed og ydre kvalitet). De undersøger også de overvågningsoplysninger, som leverandørerne gemmer, samt hvordan og hvorfor der udtages prøver, og hvordan det sikres, at partier af formeringsmateriale fortsat kan identificeres særskilt under produktionen. I de tilfælde, hvor materialet afsættes, skal det desuden sikres, at bestemmelserne om registrering, mærkning og sortsidentifikation overholdes, og at formeringsmaterialet afsættes i identificerbare partier.

Hvis det er nødvendigt, udtages der prøver under kontrollen, primært for at undersøge om planterne er sunde (identifikation af kvalitetsforringende skadegørere "regulerede skadevoldere, som ikke medfører karantæne"). Det er ikke så ofte nødvendigt at undersøge kvalitetsaspekter som formeringsmaterialets identitet. Hovedparten af de officielle organer anvender en vejledning i prøveudtagning.

Hvis der i en leverandørs virksomhed findes en skadegører eller er mistanke herom, jf. direktiv 2000/29/EF (plantesundhedsdirektivet)², skal leverandøren indberette dette til det officielle ansvarlige organ og træffe de foranstaltninger, som dette organ foreskriver. Hvis der opdages symptomer eller tegn på skadegørere under en officiel kontrol, skal inspektørerne underrette både det officielle ansvarlige organ og leverandøren om, hvilke foranstaltninger der skal træffes. Eventuelt (hvis der er fundet skadegørere, som påvirker formeringsmaterialets kvalitet) vil der blive aflagt et opfølgende kontrolbesøg.

4. PERSONER, DER IKKE ER ERHVERVSMÆSSIGT INVOLVERET

Hvad angår detailhandlere og personer, som ikke er erhvervsmæssigt involveret, har medlemslandene vedtaget forskellige gennemførelsesforanstaltninger. Gennem disse foranstaltninger har man kunnet undgå en række problemer på området.

Detailhandlere og personer, som ikke er erhvervsmæssigt involveret, er på forskellig måde blevet informeret om kravene i det foreliggende direktiv. Blandt andet gennem bekendtgørelser eller cirkulærer om planter, direkte information til forskellige organisationer (fx handelsstandsforeninger), meddelelser i fagblade, kontrolbesøg af inspektører, fremsendelse af information efter anmodning. Detailhandlere eller personer, der ikke er erhvervsmæssigt involveret, kontrolleres officielt enten ved kontrol på stedet, eller hvis der er tale om klager, ved opfølgende kontrol. I nogle få medlemslande (fire) kontrolleres detailhandlere eller ikke erhvervsmæssigt involverede personer normalt ikke efter dette direktiv, men deres aktiviteter overvåges alligevel gennem handelslovgivningen.

Inspektørerne kan udtage prøver, når de er i tvivl om materialets kvalitet. Hvis der findes materiale, som ikke opfylder kravene, er den normale procedure at spore produktet tilbage til leverandøren. De fleste prøver tages af blomsterfrø, blomsterløg og unge planter, især roser. Kun i nogle få tilfælde har man konstateret manglende opfyldelse af kravene.

Direktivets artikel 12 danner retsgrundlag for overvågningen af hele prydplanteformeringsmaterialets produktionskæde. De dokumenter, der ifølge artikel 8 skal sendes sammen med planteformeringsmaterialet til detailhandlerne, giver mulighed for en hurtig og sikker tilbagesporing i de få tilfælde, hvor der er problemer.

Det er klart, at formålet med denne lovgivning er at føre kontrol med afsætningen af prydplanteformeringsmateriale, specielt til erhvervsmæssig brug. Det ser imidlertid ud fra de foreliggende oplysninger ud til, at der kun har været få problemer med det materiale, der i detailhandelen sælges til den endelige forbruger til privat brug, og at denne handel ligesom før overvåges enten gennem direktiv 98/56 eller gennem den generelle handelslovgivning. Forbrugerne er derfor tilstrækkeligt godt beskyttet.

² Rådets direktiv 2000/29/EF af 8. maj 2000 om foranstaltninger mod indslæbning i Fællesskabet af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet.

5. KONKLUSIONER OG FORSLAG

Med Rådets direktiv 98/56/EF om afsætning af prydblanteforneringsmateriale blev der indført en ny strategi i forhold til den tidligere lovgivning på området og den øvrige lovgivning om afsætning af frø og forneringsmateriale. Det indebærer bl.a. følgende:

- det er nu op til leverandørerne af forneringsmateriale at sørge for, at deres produkter opfylder betingelserne i direktivet
- de ansvarlige myndigheder i medlemslandene skal sørge for, at leverandørerne opfylder disse betingelser
- der fastlægges EF-regler for alle slægter og arter af prydblant i Fællesskabet (bortset fra dem, der falder ind under Rådets forordning (EF) nr. 338/97 af 9.12.1996 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed)
- medlemslandene har haft nogle problemer med at gennemføre direktivet, fordi reorganisering af forvaltninger og uddannelse af personale tager tid. Et særligt problem har været den forsinkede direktivgennemførelse (gennemsnitlig forsinkelse på 6,5 måneder). Der skulle derfor kunne foretages en udtømmende og mere endegyldig evaluering af de foranstaltninger og kontrolordninger, som er blevet indført for at opfylde kravene i ovennævnte direktiv på mellemlang sigt (5 år). Den foreliggende beretning, der er udarbejdet i tæt samarbejde med medlemslandenes officielle organer, bør betragtes som en foreløbig evaluering.

Erfaringerne fra den første anvendelsesperiode viser, at grundelementerne er på plads (dvs. fastlæggelse af officielle organer, administrative og tekniske procedurer). På dette område kan harmoniseringsgraden medlemslandene imellem betragtes som tilfredsstillende.

Skønt der kun er konstateret eller indberettet meget få problemer til de officielle organer siden direktivets gennemførelse, så betyder selv et begrænset antal af sådanne tilfælde, at nogle aspekter i forbindelse med de krav, som leverandørerne af forneringsmateriale skal opfylde, kan forbedres yderligere (fx identificering og overvågning af kritiske punkter, mærkning, identifikation, forneringsmaterialets sundhed og ydre kvalitet).

Et middel til at vurdere, om der sker sådanne forbedringer, er analyser og prøver. I medfør af direktivet (artikel 14) foreslås det, at Kommissionen fortsat skal sikre, at ordningerne for koordinering, gennemførelse, inspektion og eventuelt finansiering³ af analyser og prøver er på plads. Formålet med prøverne og analyserne er at harmonisere metoderne til undersøgelse af formeringsmaterialet og at sikre, at det opfylder de krav og betingelser, der er fastsat i direktivet. De analyser og prøver, der blev foretaget af roser, nelliker og *Pelargonium* i henhold til det tidligere direktiv 91/682/EØF, gav interessante resultater, der blev drøftet i det relevante stående udvalg, og som styrkede tilliden medlemslandene imellem.

Hovedkonklusionerne er:

- at medlemslandene bør fortsætte deres bestræbelser på at forbedre kontrolordningen ved kontrol på stedet, prøveudtagning og analyser for at fastslå, om kravene er opfyldt
- at medlemslandene fortsat bør tilskynde leverandørerne til at gøre en endnu større indsats for at forstå deres nye rolle og for at forbedre kvaliteten af det formeringsmateriale, der anvendes til produktion af prydblanser, som spiller en vigtig rolle i Fællesskabets landbrug
- at medlemslandenes officielle organer betragter kravene i forbindelse med detailhandelen som vigtige for beskyttelsen af den endelige forbruger både fra et økonomisk synspunkt, dvs. en vare, der er i overensstemmelse med normerne (tillid til markedet og økonomisk beskyttelse af forbrugerne), og når det gælder plantesundhed og de metoder, som er nødvendige for at opnå den.

På baggrund af den opfattelse, som de officielle organer generelt har givet udtryk for, foreslår Kommissionen, at alle kravene i artikel 12 med hensyn til kontrolordningernes funktion bør fastholdes, og det samme gælder kravene med hensyn til detailsalg, der betragtes som et vigtigt middel til at opnå den gennemsigtighed, der gør det muligt for forbrugerne (professionelle/amatører) at få sundt materiale, der er af god kvalitet og i overensstemmelse med normerne.

³ Kommissionen har forelagt et udkast til forslag (2002/0232(CNS)) om ændring af de relevante direktiver for at skabe et klart retsgrundlag for de finansielle bidrag fra Fællesskabet af hensyn til gennemsigtigheden.

BILAG

1. ANALYSER OG PRØVER (ARTIKEL 14)

I flertallet af de medlemslande, hvor produktion af prydplanter er et vigtigt erhverv, foretages der analyser og/eller prøver på udvalgte prøver som foreskrevet i artikel 14 for at kontrollere om kvalitetskravene er opfyldt.

Prøverne undersøges af et officielt organ, som enten er den myndighed, der er udpeget som ansvarlig for direktivets kvalitetskrav, eller et organ, der samarbejder på grundlag af aftaler. Sædvanligvis følger organer, der er ansvarlige for disse analyser og prøver, et kvalitetssystem.

Ved prøveudtagningerne er der kun i ganske få tilfælde afsløret kvalitetsproblemer. Hvad angår plantesundhed, drejer det sig i de fleste tilfælde om roser, *Pelargonium*, flerårige planter og blomsterløg (fx *Narcissus*, *Freesia*, *Lilium*). De hyppigste skadegørere er virus (specielt mosaikvirus), bakterier (*Agrobacterium* og *Xanthomonas*), svampe (*Botrytis*, *Fusarium*, *Verticillium*) og insekter (især trips og minérfluer). Hvad angår andre kvalitetsspørgsmål, drejer det sig i de fleste tilfælde om problemer med sortsidentitet, forkerte betegnelser og utilstrækkelig overensstemmelse med normerne. Dette er konstateret for roser og flerårige planter (fx *Hosta* og *Hemerocallis*) og for blomster, som formeres ved frø.

2. KORRIGERENDE FORANSTALTNINGER I FORBINDELSE MED PRYDPLANTE-FORMERINGSMATERIALE (ARTIKEL 13)

Opfølgning af kontrol eller analyser og prøver:

Hvilke korrigerende foranstaltninger der skal træffes afhænger af, hvor alvorligt/kompliceret problemet er. I ukomplicerede tilfælde kan den inspektør, der besøger virksomheden straks give instrukser. I mere komplicerede tilfælde, som kræver opfølgning (fx nye skadegørere, overtrædelser), overgives sagen til overordnede inspektører, der om nødvendigt kan rådføre sig med hovedforvaltningen (chefinspektører og kolleger med viden på området), for at der kan træffes de nødvendige foranstaltninger.

Opfølgning af klager fra kunder:

Det officielle organ kræver, at leverandørerne straks træffer korrigerende foranstaltninger, hvis de har deres virksomhed i samme medlemsland. Er der tale om leverandører i andre medlemslande, underretter det officielle organ det officielle organ i det medlemsland, hvor den pågældende leverandør har sin virksomhed.

Når det officielle organ modtager klager over formeringsmaterialets kvalitet, undersøger det, om klagen reelt har relation til eller er forårsaget af formeringsmaterialet i den stand, det havde, da det blev leveret. Er der bevis for, at der blev leveret materiale, der havde den forkerte sortsidentitet, ikke var tilstrækkeligt sundt eller af tilstrækkelig god kvalitet, underrettes leverandøren og kunden herom. Leverandøren må så træffe foranstaltninger for at løse problemet og få råd om, hvordan en gentagelse af problemet kan undgås.

Det skal understreges, at det kun er et fåtal af de klager fra kunder, som de officielle organer har modtaget, der har krævet korrigerende foranstaltninger. Det mest almindelige er, at der mangler ledsagedokumenter, eller at det i den dokumentation, som fremlægges af planteskoler/kunder, er uklart, om leverandøren er en registreret planteskole. Nogle sager vedrører kvalitetsproblemer som plantesundhedsproblemer og klager over grundstammers ringe tilvækstkapacitet eller den dårlige kvalitet af stiklinger/unge planter. Det drejer sig primært om roser, *Pelargonium*, *Prunus* spp. og blomsterløg.

De foranstaltninger, der normalt foreslås er: behandling mod skadegørere, tilbagesøgning af materiale fra handelen, destruktion, forbedring af det interne kvalitetssystem, forbedret mærkning af materialet, øget uddannelse af de erhvervsdrivende. Det officielle organ kontrollerer, om de korrigerende foranstaltninger er blevet gennemført, ved efterfølgende kontrol og prøver.

3. SPORBARHED

Registrering af leverandører (artikel 6)

For at sikre den nødvendige sporbarhed (både fremad og tilbage) skal leverandørerne registreres i overensstemmelse med direktivets artikel 6. For at kunne spore leverandørerne på samme måde udarbejder de officielle organer registreringsblanketter. De officielle organer kan registrere følgende oplysninger:

- leverandørens navn og relevante adresser (kontorer og anlæg)
- beskrivelse af aktiviteter (produktion, behandling og salg af materiale)
- beskrivelse af afgrøder og produktionssteder
- årlige oplysninger om anlæg, dyrkede sorter/partier og formeringsmaterialets oprindelse
- administrative forpligtelser (register over afgrødebeskyttelse, register over køb/salg)
- korrekt identifikation af planteskolens materiale.

Leverandørerne må først sikre sig, at de er i stand til at opfylde direktivets krav. Derefter får de et registreringsnummer. For virksomheder, der tidligere er godkendt efter direktiv 91/682, kan registreringsnummeret være det samme som det tidligere godkendelsesnummer. Samme procedure gælder for leverandører, der allerede er registreret efter direktiv 2000/29/EF (jf. artikel 6, stk.1). Om fornødent tager det officielle organ telefonisk kontakt til eller besøger den pågældende virksomhed, for at sikre sig, at ansøgeren er i stand til at opfylde direktivets krav.

I de fleste medlemslande er registreringen gyldig i en ubegrænset periode. I andre gælder den et år og forlænges automatisk, forudsat at visse betingelser er opfyldt.

Under særlige omstændigheder kan registreringen trækkes tilbage. Inspektørerne arbejder tæt sammen med virksomhederne for at undgå en situation, hvor materialets standard er blevet så dårlig, at det er nødvendigt at suspendere eller tilbagekalde registreringen. Suspension kan komme på tale ved alvorlig, men forbigående negligering af direktivets bestemmelser. Leverandøren kan få tilsendt en meddelelse fra inspektøren eller det officielle organ, og inspektøren kontrollerer, om der er sket en forbedring af standarder/procedurer. En tilbagekaldelse overvejes kun i ekstreme tilfælde, fx ved forsætlig tilsidesættelse af direktivets bestemmelser, hvor der er ringe chance for en forbedring.

Registreringsoplysningerne er tilgængelige for myndighederne, men normalt ikke for offentligheden. Listen over registrerede leverandører (registreringsnummer, navn, sted) er dog direkte eller efter anmodning tilgængelig for offentligheden i de fleste medlemslande.

Foranstaltninger truffet af leverandørerne (artikel 7)

Generelt træffer leverandørerne de foranstaltninger, der er foreskrevet i direktivets artikel 7, i det fornødne omfang. Hersker der tvivl om plantesundheden, udtager leverandørerne prøver, som indsendes til analyse i godkendte laboratorier. I hovedparten af medlemslandene er disse laboratorier officielle laboratorier eller laboratorier, der arbejder på basis af en officiel aftale og følger et kvalitetssystem.

Leverandørerne sikrer, at de forskellige partier af formeringsmateriale fortsat kan identificeres særskilt under produktionen, ved registrering af oplysninger i registeret over afgrødeproduktion, mærkning af formeringsmateriale under hele produktionsprocessen, fysisk adskillelse af partierne og udarbejdelse af en plan over planteskolen eller væksthuset.

Leverandørerne skal straks underrette det officielle organ, hvis der findes skadegørere som omhandlet i direktiv 2000/29/EF.

De officielle organer oplyser, at de kun har modtaget få klager fra kunder over manglende gennemførelse af den foreskrevne kontrol.

De klager, der er modtaget, drejer sig især om problemer vedrørende sortsidentitet, plantesundhed og den ydre kvalitet af formeringsmateriale af roser, *Pelargonium* og flerårige planter. Hvor det er nødvendigt, gennemfører de officielle organer en relevant opfølgning (fx inspektion af planteskolen, tilbagesporing).

BEGRUNDELSE

Artikel 12, stk. 1, sidste afsnit, i Rådets direktiv 98/56/EF af 20. juli 1998 om afsætning af prydplanteformeringsmateriale indeholder følgende bestemmelse: "Kommissionen forelægger inden den 31. december 2002 Rådet en beretning vedrørende gennemførelsen af disse ordninger sammen med passende forslag, herunder om nødvendigt forslag om at dette direktivs krav ikke mere omfatter detailsalg".

Formålet med denne beretning er at vurdere resultaterne af anvendelsen af kontrolforanstaltningerne i artikel 12, stk. 1, i rådsdirektivet og at fremlægge nogle forslag, der kan få lovgivningen til at fungere bedre.

For at Kommissionen skulle kunne forelægge Rådet en udtømmende og opdateret beretning, fik medlemslandene tilsendt et særligt spørgeskema. Spørgeskemaerne og besvarelserne af dem blev gennemgået i samarbejde med eksperter fra medlemslandene. Nedenfor følger en vurdering af, hvorvidt de to ovennævnte betingelser blev opfyldt. Som et supplement til oversigten fremlægges der yderligere oplysninger i bilaget.